

4-vuotiaan puheenkehitys ja kehityksen tukeminen

4-vuotias elää puhumisen kulta-aikaa!

Hän nauttii sanoilla leikkimisestä, loruilusta, runoilusta ja satujen kertomisesta. Hän haluaa myös kuunnella satuja ja jaksaa jo kuunnella pitkiäkin tarinoita.

Hän on kiinnostunut erilaisista asioista ja pohtii asioiden syytä ja tarkoitusta. Lapsesta on erityisen mukavaa keskustella asioista vanhemman kanssa.

Joskus voi tuntua, että lapsi on äänessä jatkuvasti, selittää ja kyselee asioita. Tarinat voivat olla pitkiä ja lonkeroisia, eksyä aiheesta toiseen. Kyseleminen on lapsen tapa oppia asioita. Pitkiä tarinoita kertoessaan hän harjoittaa kielellisiä taitojaan ja ajatteluaan. Lapsen kysymyksiin tulisikin jaksaa vastata ja osoittaa mielenkiintoa hänen tarinoitaan kohtaan. Lapselle voi myös kertoa, että välillä puheenvuoroa täytyy odottaa ja joskus aikuisen on keskityttävä johonkin toiseen tärkeään asiaan.

Lapsi voi kehitellä omia kekseliäitä sanoja. Mielikuvitus antaa mahdollisuuden yhdistellä asioita luovasti. Lapsella on mielikuvitusta, mutta raja toden ja sadun välillä on varsin horjuva. Lapsi ei tässä iässä tietoisesti valehtelee.

E erityisen mieluisia leikkejä ovat rooli- ja mielikuvitusleikit sekä yksinkertaiset sääntöleikit ja -pelit. Häviäminen on vielä vaikeaa. Lapsi alkaa arvioida omia kykyjään ja taitojaan vertaamalla itseään kavereihin.

Ääntämisen virheet (esim. r ja s- äänneet) ovat tässä iässä tavallisia kielellisiä häiriöitä ja korjaantuvat helposti ennen kouluikää. Lapsi voi saada ohjeita joko neuvolasta tai puheterapeutilta äänneiden kotiharjoitteluun. Harjoittelun jälkeen vanhemmat voivat ottaa tarvittaessa yhteyttä puheterapiaan.

Kehityksen kulku; mitä 4-vuotias tyypillisesti hallitsee:

- Lapsen puhe alkaa olla kieliopillisesti melko oikeaa. Hän **taivuttaa sanoja** useimmiten oikein. 4-vuotias saattaa joskus sovittaa puhetyyliään kuulijan mukaan, esim. puhua pikkulapselle helpompaa kieltä.
- Lapsi tuntee **päävärit**. Piirroksissa on entistä enemmän yksityiskohtia.
- Hän osaa myös **luokitella asioita** sen mukaan mitkä ovat samanlaisia ja kuuluvat yhteen.
- hän hallitsee kaikki **aikamuodot** ja **vertailumuotojen** käytön.

Hän alkaa ymmärtää ja käyttää erilaisia käsitteitä, esim. *aikaisin - myöhään, tänään - huomenna, nopeasti - hitaasti, ylös - alas*.

Vaikka ajankäsitteet eivät ole täysin selviä. Hän kuitenkin hahmottaa, että yksi päivä koostuu eri vaiheista: aamusta, päivästä, illasta ja yöstä.

- hän hallitsee tärkeimmät **määrää** ja **sijaintia** kuvaavat käsitteet
- hän **osaa kertoa tarinoita** koko ajan paremmin.

